

Raport nr 8

Wyzwania w czasie pandemii

Raport cząstkowy monitorujący dot. stanu sektora chemicznego w czasie pandemii COVID-19

Anna Kunaszyk

Cel

Celem niniejszego raportu jest prezentacja sytuacji sektora chemicznego w Polsce w obliczu pandemii COVID-19. Raport zawiera propozycje rozwiązań kluczowej organizacji sektora chemicznego, która przeprowadziła badania ankietowe na reprezentatywnej próbie polskich przedsiębiorstw sektora chemicznego.

Wstęp

Obecnie w branży chemicznej w kraju pracuje ponad 300 tys. osób. Przemysł chemiczny w Polsce to jedna z kluczowych gałęzi gospodarki, zasilająca w swoje produkty inne branże i dająca ponad 320 tys. miejsc pracy. Polska chemia to w wielu przypadkach przedsiębiorstwa o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa gospodarczego kraju. Przeprowadzone w sektorze chemicznym badania dot. pandemii COVID pokazują duże zróżnicowanie jeśli chodzi o skutki pandemii w określonych branżach sektora.

Branża farmaceutyczna i medyczna

Branża farmaceutyczna i medyczna w czasach pandemii koronawirusa odnotowała duże wzrosty. Firmy farmaceutyczne i medyczne w czasie pandemii koronawirusa zanotowały swoje rekordy sprzedażowe. Organizacje musiały jednak zmienić swoje sposoby działania, gdyż bezpośredni kontakt z klientami stał się niemożliwy. Co istotne, wielu pracodawców twierdziło, że obecna sytuacja pomogła im zacieśnić relacje z partnerami. Sektor farmaceutyczny i medyczny łatwo także dostosował swoje procedury produkcyjne do nowych wymogów, ponieważ bezpieczeństwo, higiena pracy i standardy sterylności w przypadku tej branży mają znaczenie priorytetowe. Wiele firm planuje zwiększenie poziomu zatrudnienia.

Wg przeprowadzonych badań zdecydowana większość organizacji z sektora handlowego (84%) nie planuje żadnych zwolnień wśród kadry średniego i wyższego szczebla. Pojedyncze zwolnienia, nieprzekraczające 10% zatrudnionych są deklarowane przez 14% firm, a większe zwolnienia planuje jedynie 1% przedsiębiorstw.

Niemal połowa badanych firm (48%) deklaruje, że planuje nadal prowadzić rekrutacje na nowe stanowiska – w tym 63% zamierza zachować ich liczbę na niezmiennym poziomie. Specjalistów i menedżerów dynamicznie poszukują przedsiębiorcy zwłaszcza z branży FMCG oraz Farmacja i sprzęt medyczny.

Branża opakowań

Wg przeprowadzonych badań, branża opakowań (14%) w sposób znaczący odczuła skutki pandemii. Ta właśnie ta branża zdecydowała się na najbardziej radykalne kroki.

Są jednak obszary, gdzie ze względu na specyfikę oferowanych dóbr zanotowały wzrost popytu. Firmy produkujące opakowania dla branży spożywczej, chemiczno-kosmetycznej oraz farmaceutycznej w najmniejszym stopniu odczuły skutki pandemii. Nie odnotowały spadku sprzedaży czy odpływu klientów. Wprost przeciwnie – organizacje osiągnęły bardzo dobre wyniki sprzedaży, a co za tym idzie nie planują zwolnień pracowników ani redukcji nowych rekrutacji. Przed poważnym wyzwaniem stoją wciąż firmy, które swoje produkty kierują do branży motoryzacyjnej, AGD czy przemysłowej, zwłaszcza jeżeli produkują na potrzeby rynków zagranicznych. Te firmy z powodu pandemii mają zagrożoną stabilność łańcuchów dostaw. Jak wynika z przeprowadzonych badań tego typu organizacje będą prawdopodobnie zmuszone zredukować zatrudnienie o ponad 10 procent. Wg **Anny Bzymek-Packaging Market Leader & Team Leader \ ReX Leader, Antal**: Na ten moment trudno jeszcze oszacować jaki wpływ na funkcjonowanie branży opakowaniowej będzie miało COVID-19, ale już teraz widać wzrost zainteresowania produkcją opakowań dla e-commerce i branży spożywczej. Można się więc spodziewać, że w tych obszarach zatrudnienie nawet wzrośnie.

Pandemia i praca zdalna w sektorze chemicznym

Pandemia koronawirusa z dnia na dzień zmieniała biznes i funkcjonowanie wielu organizacji. Obecnie jednym z kluczowych tematów i wyzwań dla firm jest organizacja pracy zdalnej. Z jednej strony jej sprawne wdrożenie wiąże się z koniecznością technologicznego dostosowania organizacji do wymogów pracy poza biurem- w tym zapewnienie pracownikowi odpowiedniego sprzętu oraz oprogramowania. Z drugiej strony sytuacja wymusza na pracodawcach zmianę podejścia do biznesu, w tym modyfikację zakresu obowiązków pracowników oraz dostosowanie zespołu do licznych

ograniczeń, jakie niesie z sobą praca z domu. Zmiany dotyczą również procesów rekrutacyjnych. Coraz częściej działy HR wykorzystują takie narzędzia jak: webinary, video konferencje, zahasłowane miejsce online z podstawową wiedzą, potrzebną do wdrożenia. Wg **Krzysztofa Borkowskiego- Senior Consultanta, Sales & Marketing, Antal**: Internetowe narzędzia w znacznym stopniu pozwalają usprawnić realizowane procesy rekrutacyjne i onboarding nowych pracowników.

Najwięcej respondentów (62%) wskazuje, że wyzwaniem dla ich działalności jest dostosowanie zakresu obowiązków pracowników do wymogów jakie niesie za sobą praca zdalna. Również dostosowanie technologiczne w tym aspekcie jest ważne dla niemal połowy organizacji.

Sektor handlu i produkcji. Wyniki badań

Badanie na próbie 284 firm z sektora handlu i produkcji zostało przeprowadzone przez PIPC w kwietniu 2020 roku.

W marcu 2020 roku zaczęła spadać produkcja koksu i produktów rafinacji naftowej oraz mebli. Pierwszy kwartał 2020 roku był ostatnim okresem wzrostu produkcji sprzedanej w przemyśle ogółem, przetwórstwie przemysłowym, wyrobach z gumy i tworzyw sztucznych a także produkcji metali i wyrobów z nich. Wyniki raportu pokazują, że nawet tam, gdzie produkcja sprzedana rosła szybko, czyli w chemikaliach i produkcji spożywczej, przewiduje się znaczne spowolnienie. Jedynie obserwowany w marcu dynamiczny wzrost produkcji farmaceutyków (a także wyrobów kosmetycznych) powinien utrzymać swoją dynamikę sprzedaży.

Pomimo utrudnionych warunków funkcjonowania, część sektora przedsiębiorstw może pochwalić się dodatnimi wskaźnikami sprzedaży.

Wg przeprowadzonych badań w 18 działach przemysłu produkcja okazała się wyższa niż przed rokiem, w tym między innymi w produkcji:

- wyrobów farmaceutycznych (39,7%),
- papieru i wyrobów z papieru (9,9%),
- artykułów spożywczych (7,1%),

- chemikaliów i wyrobów chemicznych (6,9%),
- urządzeń elektrycznych (5,0%),
- wyrobów z metali (4,3%).

Również branża produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych mogła pochwalić się dodatnimi wynikami sprzedaży w marcu. Ze względu na skalę funkcjonowania, ale także poprzez znaczenie istotnych grup produktowych dla gospodarki kraju i ochrony zdrowia, to obecnie jeden z kluczowych obszarów, umożliwiających płynne funkcjonowanie i wytwarzanie dóbr.

Dane GUS za marzec 2020 roku i 1 kwartał 2020 roku, opisujące sytuację w przemyśle chemicznym w Polsce, wskazują na potrzebę zamrożenia znacznej części gospodarki. Z branży zaczyna napływać coraz więcej sygnałów o ograniczeniach produkcji, głównie z powodu ograniczeń w odbiorach produktów. Branża odnotowuje także redukcję zatrudnienia w wielu przedsiębiorstwach. Pełny wymiar spowolnienia nie jest realnie widoczny w wynikach marca lecz dopiero kwietnia i maja. Aby właściwie przeanalizować realną sytuację w branży chemicznej należy spojrzeć głębiej na główne podsektory, które ją stanowią w ujęciu statystycznym GUS tj.: produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, produkcja wyrobów farmaceutycznych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, ale także dodatkowe podgrupy produktowe i procesowe. Każdy z podsektorów zachowuje się odmiennie w zależności od rodzaju innych powiązanych sektorów i sytuacji w nich panującej. Według dr inż. Tomasza Zielińskiego-Prezesa Zarządu Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego (PIPC): Sektor chemiczny odnotował wpływ epidemii na działalność bieżącą, natomiast w zależności od charakteru pracy i wielkości przedsiębiorstw ten wpływ jest różnorodny. Istotne utrudnienia zaobserwowano w obszarze transportu towarów, zarówno wewnątrz kraju jak i w transporcie międzynarodowym, szczególnie w transporcie kołowym. W tym zakresie nastąpiły ograniczenia zarówno w eksporcie produktów jak i imporcie, nawet podstawowych surowców do przetwórstwa np. tworzyw sztucznych. Właśnie ta część odnotowała liczne zatory, szczególnie w obrębie mikro i małych przedsiębiorstw specjalizujących się w przetwórstwie.

Wg Piotra Soroczyńskiego pomimo kryzysu, wciąż są branże, w których mogą pojawić się nowe miejsca pracy. Pozytywną przesłanką są obserwowane w części branż wzrosty sprzedaży i wydajności wskazujące możliwy niedługo wzrost popytu na dodatkowych pracowników w takich branżach jak np. produkcja farmaceutyków, papieru i wyrobów z papieru, artykułów spożywczych, chemikaliów i wyrobów chemicznych, ale również roboty budowlane specjalistyczne.

Dane rynkowe za marzec nie odzwierciedlają w pełni realnej sytuacji w sektorze. To głównie za sprawą nadal realizowanych i obowiązujących kontraktów bieżących. Realne wyhamowanie, odzwierciedlenie w danych statystycznych, może być zaobserwowane w perspektywie kilku miesięcy. W sektorze chemicznym najczęściej produkcja jest ciągła, a wiele zakładów ma strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa gospodarczego kraju. Dodatkowo, chemia zasilając produktowo inne sektory, jak medycyna czy budownictwo, nadal utrzymuje w znacznym stopniu ciągłość w wytwarzaniu i zaopatrywaniu. Pewna część przedsiębiorstw zmieniła produkcję na wytwarzanie np. środków do dezynfekcji, albo rozszerzając albo uzupełniając swoją ofertę. Efekt spowolnienia w tym sektorze może być rozłożony w czasie, i z pewnością będzie wynikiem wielu elementów składowych. Wg Tomasza Zielińskiego: Spadek wartości produkcji sprzedanej w podsektorze produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej może być spowodowany mniejszą sprzedażą paliw, ale także spadkami notowań cen ropy naftowej. Natomiast, wzrost wartość produkcji sprzedanej w części farmaceutycznej może mieć bezpośredni związek ze zwykłą produkcją sprzedaży środków ochrony zdrowia w związku z epidemią.

Postulaty PIPC

Uznanie przemysłu chemicznego przemysłem strategicznym polskiej gospodarki, uproszczenie regulacji prawnych a także zniesienie obciążeń logistycznych dla zapewnienia bezpieczeństwa łańcucha dostaw to główne postulaty dla sektora chemicznego, sformułowane w formie dokumentu: „Postulaty przemysłu chemicznego w sprawie kryzysu wywołanego pandemią CoVOD-19”. Postulaty zostały sformułowane na podstawie przeprowadzonych przez PIPC badań w ramach kampanii „Polska

Chemia”, dotyczących obecnego oraz przewidywanego wpływu i skutków stanu epidemii na funkcjonowanie i rozwój przedsiębiorstw branży chemicznej.

Anna Umesyfi